

искубуватъ дивия бурянъ, между който бѣха се нагнѣздили хиляди жаби и кучета, хранени отъ турцитѣ, разчистватъ обширнитѣ градини и дворове, кладенци и чешмата (надали по цѣла Бѣлг. дали имаше подобна митроп. съ извѣнмѣрно пространство и удобства), мебелираме една най удобна стая, служаща за читалище, подарява всѣкой по нѣколко книги за библиотека, абонираме списания и вѣстници отъ Цариградъ; съ една рѣчь, за идущия празникъ всичко готово и уредено, декато са стичаха всички члѣнове да научатъ нѣщо полѣзно, а не да скитатъ въ празность и по кафенета. Слѣдователно, за да се повече насели митропол., поканихме учителя Груева, който съ драго сърдце прие да предава на горнитѣ си ученици въ широкия удобенъ салонъ. Подиръ това, като видѣ общината нашето расположение, си избра удобно мѣсто за засѣдателна и за канцелария“. Ето какво четемъ за читалището следъ четири години въ една дописка до в. Македонія, г. I, бр. 52 отъ 8. XI. 1867 г.: „Тукъ са е още и наскоро съставило читалище, което имавъ честта да вида и на което членовѣтѣ са събиратъ въ еднѣ стаѣ у митрополиѣжтѣ. То наистинѣ, ако и да е много по долно отъ тѣя по другитѣ мѣста, нѣ колкото за прѣвъ пѣтъ е добро, защото сѣка една работа отъ начало е мѣчна и мѣчно са нарежда, стига само членовѣтѣ да постоанствуватъ и да не даватъ ухо на думитѣ на нѣкои отъ по вышитѣ въ ученіето младежи. Наистинѣ, то бы са наредило по добрѣ, ако бы присѣтствували и тѣ, но жално, че освѣнъ дѣто не участвуватъ, ами още си позволяватъ да са подиграватъ со него, както сѣ научавамъ. Не учтиво!“ Следъ две години читалищната стая била затворена (вж. в. Турція, г. V, бр. 2 отъ 10. II. 1869 г.). Презъ 1871 г. бива образувано друго читалище, както съобщава в. Македонія, г. V, бр. 13 отъ 30. III. 1871 г. и бр. 33 отъ 17. VIII. 1871 г. За него намираме бележки още въ в. Турція, г. VIII, 1873, бр. 48, и сп. Читалище, г. V, 1875 г., кн. 9, с. 402. (Вж. още у Ст. Чилингировъ, Български читалища преди освобождението. Приносъ къмъ историята на българското възраждане. София 1931, с. 460—461).

За софійското читалище се споменува въ списъцитѣ на спомощници при три книги: 1. Исторія Българска сочинена отъ Гавріла Кръстовича (1869). Читалището е записало едно тѣло. — 2. Живота-тъ на Госпожа де-Севинѣ отъ А. де-Ламартина (1871). Тукъ е отбелязано: Бѣлг. читалище „Цвѣтъ“ 5 екз. — 3. Ракійска Чума (1873) — за читалището 2 екземпляра.

Отношението на софійци къмъ периодичния печатъ сѣщо представя интересъ. Въ София сѣ били получавани доста цариградски вестници и списания. Достѣпътъ на емигрантскитѣ издания, естествено, е билъ по-труденъ. Изнасяме нѣкои любопитни факти. Отъ „Българскы Книжици. Поврѣменно списаніе на българската книжнина“ сѣ се получавали въ София презъ 1858 г. 10 тѣла (чрезъ Дим. Трайковичъ), 1859 г. — 5 тѣла, 1860 г. — 6 тѣла. Това е отбелязано въ края на всѣка годишнина на списанието.

Презъ 1860 г. въ София е получаванъ в. България (срв. писмото на Дим. Трайковичъ и х. Мано Стояновъ до Др. Цанковъ въ отдѣла „София и българскитѣ черковенъ въпросъ“, № 4, с. 104—105).